

суспільного розвитку. Історичний підхід передбачає розвиток теорії на основі фактів. Історичний аналіз законодавства про місцеву публічну владу, виявляючи основні напрями і тенденції муніципального розвитку, дозволяє сприйняти все те найкраще, що виробила практика місцевого будівництва в Україні та інших країнах, дати йому оцінку з позицій сьогодення і створити більш ефективне і дієве законодавство.

При дослідженні місцевої публічної влади широко використовується також метод порівняльно-правового аналізу. Велике значення для розвитку даної сфери наукового знання має вивчення і використання практики організації місцевої публічної влади в найбільш розвинутих демократичних державах. Необхідність компаративного аналізу зарубіжного досвіду не викликає сумнівів. Саме таким шляхом можна вести пошук нових ідей і механізмів, виявляти глобальні тенденції розвитку права і політики. Більшість конституційних і муніципальних проблем держав сучасного світу мають тотожний характер, і тому завжди корисно знати, наскільки ті чи інші країни прогресують у вирішенні таких проблем, які механізми були ними при цьому задіяні.

У науці муніципального права широко застосовується метод логічного аналізу, оскільки це зумовлено природою юриспруденції. З допомогою логічного аналізу вирішуються питання співвідношення місцевого самоврядування з соціальним і державним управлінням; класифікації інститутів місцевої публічної влади; досліджуються форми муніципального устрою тощо.

При дослідженні статусу місцевої публічної влади наука широко використовує соціологічні методи: опитування, інтерв'ювання, анкетування, соціального експериментування, організаційно та нормативно-правового проектування, імітаційно-ігрового моделювання ситуацій тощо. Так, моделювання як метод дослідження соціальних процесів має важливе значення для поглиблення наших знань, їх додаткової перевірки, для свідомого управління суспільними процесами.

Окрім перерахованих дослідження статусу місцевої публічної влади вимагає використання ще й інших наукових методів. В сукупності всі методи наукового пізнання дають нам оптимальну уяву про ті чи інші сторони муніципально-правової дійсності. Використання різноманітних методологічних засобів дозволяє з різних боків підійти до дослідження місцевої публічної влади, простежити вплив конституційних норм, міжнародно-правових і локальних актів на організацію публічної влади.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИ В УМОВАХ РОЗБУДОВИ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Сербин Р.А.,

начальник докторантури та ад'юнктури Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

Сучасна Україна розвивається на конституційно визначених засадах демократичної, соціальної і правової держави. Така держава неможлива поза правовою культурою більшості її громадян. Адже права культурі кожного громадянина обумовлює загальну повагу до права в суспільстві, культивування принципу верховенства права, і, таким чином, реальне функціонування всіх інших інститутів держави.

Економічні і політичні реформи супроводжуються суттєвою кризою суспільного життя. Перенасиченість інформаційного поля, ідеологічне розшарування, культ удавань цінностей (грошей, свободи-свавилля, "правомірною" насильства) унеможливує належне усвідомлення теоретичних доказів

соціальної цінності права.

Сьогодні є нагальною потреба у відповідній сучасним умовам життя ефективній системі правовиховного впливу, яка б урахувала всі особливості світогляду сучасної людини, останні досягнення правознавчої академії внутрішніх справ, психології, філософії і сформувала високу правову культуру особи.

Проблема формування правової культури особи, незважаючи на деяку активізацію досліджень у цій галузі, залишається недостатньо розробленою в юридичній науці, маючи при тому глибокі історичні корені.

Перші вказівки на необхідність поважати закон зустрічаємо в роботах Платона, Цицерона, римських юристів. Особливе місце посідає повага до права і закону у вченнях мислителів епохи Просвітництва та перших буржуазних революцій, у фундаментальних працях Канта і Гегеля. Увагу культурному вихованню приділяли українські філософи, правознавці і політичні діячі – Тарас Шевченко, Михайло Драгоманов, Володимир Винниченко, Михайло Грушевський, Микола Палієнко, Федір Тарановський, Богдан Кистяківський.

У Радянській Україні у визначенні правової культури увага акцентувалась на суб'єктивно-психологічних характеристиках: знанні особою законодавства, усвідомленні змісту і спрямованості законів та підзаконних актів, формуванні поваги до них, почутті законності та справедливості. При цьому недостатньо враховувалась світова теорія культури – фундамент правової культури як суспільства, так і кожної людини зокрема.

У 70-х роках існував двосторонній підхід до визначення правової культури: з позиції ідейно-правового стану суспільства на певному етапі його розвитку і з точки зору з'ясування сукупності таких компонентів як знання права, вміння застосовувати закон та поваги до нього. Внаслідок такого дуалізму зовнішня форма існування правової культури і внутрішній зміст психології людини, її правова позиція нібито не взаємодіяли, а існували незалежно одна від одної. Пізніше в юридичній літературі з'явився новий аспект у розумінні правової культури, який можна назвати функціональним. У ньому зовнішні форми її прояву взаємодіють з внутрішніми (органічними) якостями суб'єктів права.

У 80-90-х роках з'являються цікаві праці правового, філософського, соціологічного характеру, в яких висвітлювався широкий спектр проблем правової культури суспільства, особи. Це дало змогу аналізувати правову культуру комплексно у більш широкому плані, але через високий ступінь теоретизації були залишені поза увагою деякі практичні аспекти процесу формування правової культури особи.

У сучасній Україні увага науковців зосереджена на проблемі правового виховання громадян, на подоланні правового нігілізму. Але недостатньо розробленими залишаються питання змістовного наповнення системи правового виховання, визначення пріоритетних методів і засобів правовиховного впливу. Отже, існує потреба у продовженні пошуку шляхів та засобів формування правової культури особи на сучасному етапі.

Підвищення рівня правової культури і правосвідомості людини визначено як один з основних напрямків державної політики у Засадах державної політики України в галузі прав людини.

Формування правової культури особи є підставою для формулювання відповідних пропозицій щодо вдосконалення існуючих і запровадження нових засобів правового виховання. Теоретичне дослідження впливу права та інших інститутів держави і громадянського суспільства на соціальні умови життя особи та її правосвідомість надає можливість стверджувати, що основною умовою наявності правової культури особи є формування у неї установки на непорушність прав і свобод людини. Зазначена установка, забезпечить повсякденну правомірну поведінку особи у більшості правовідносин.

Зусилля всіх суб'єктів правовиховного впливу на особу, в першу чергу, повинні бути зосереджені на формуванні в особи фіксованої установки на поважливе ставлення до прав і свобод людини разом із набуттям необхідного мінімуму правових знань і вихованням загальної поваги до права. Так відбудеться формування розвинутої індивідуальної правової культури, що є умовою розбудови та існування правової держави.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Бровко Н.І.,

в.о. завдувача кафедри історії, теорії держави і права та державного будівництва Білоцерківського національного аграрного університету, кандидат юридичних наук

Як доволі молода галузь публічного права, конституційне право має яскраву історію становлення та розвитку відповідної галузевої науки. Після проголошення незалежності України спостерігається певна трансформація національної правової системи. Найбільш суттєві зміни, на нашу думку, відбулися саме в системі конституційного права України. Зокрема, з'явилися нові інститути конституційного права, такі як інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, інститут Конституційного Суду України тощо. В свою чергу інститути державного права, що вже існували, набули нового призначення.

Сучасний стан розвитку вітчизняної конституційно-правової науки характеризується динамічністю й водночас комплексністю відповідних юридичних досліджень, пошуком нових методологічних підходів для розв'язання як традиційних, так і нових проблем вітчизняного конституціоналізму, активною участю вчених-конституціоналістів у теоретико-методологічному забезпеченні конституційних процесів в Україні [3, С.19]. Тому процес удосконалення системи чинного конституційного законодавства вимагає належного теоретико-методологічного забезпечення, зокрема формування цілісної і функціональної концепції системи інститутів конституційного права України дозволить вдосконалити процес конституційної правотворчості й упередити можливі суперечливості в системі чинного конституційного законодавства.

Конституція України є надзвичайно важливим політико-правовим документом, який зафіксував відповідний стан розвитку нашої держави, суспільства та правової системи в цілому. В ній містяться взаємопов'язані між собою норми, що в системі створюють основу, необхідну для регулювання найважливіших суспільних відносин, забезпечення прав і свобод людини та подальшого розвитку нашої держави. І саме в цьому полягає соціальна цінність Конституції, що надає можливість нам розглядати її значення і роль як у політичному, так і в юридичному аспектах.

Важливість прийняття Основного Закону України для розвитку публічного права як науки не можна применшити, адже саме конституція постає основним джерелом останнього, і законодавче закріплення основних принципів публічного права тільки посприє його входженню в життя суспільства.

Роль Конституції полягає в тому, що вона забезпечує збалансованість публічних і приватних засад у праві, закріплюючи багатоманітність власності, її статус і співвідношення між її видами, соціальну спрямованість держави тощо. Регулюючи відносини між суб'єктами влади і підпорядкованими цій владі, Конституція утверджує себе як головне джерело публічного права. Але з прийняттям Конституції України не вирішені всі проблеми публічного та інших галузей права, тому можна говорити про актуальність і необхідність для